

להודו שמעתנא

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף ל"ט
הדף היומי בהלכה: סימן ר"ב מסעיף י"ב עד סעיף ט"ו
המוסר היומי: אהבת חסד חלק ג' פרק ד' 'ואמרתי שכל זה' עד פרק ה'

לוח
לימוד
יומי

להודו שמעתנא

חידה הודשית נושאת פרסים

כתב המשנ"ב (סי' רד ס"ק יב) שעל שקדים מתוקים מברך שהכל שמפני קטנותם אינו נהנה מהפרי אלא רק מהקליפה החיצונה ולא נטעי להו אינשי על דעת לאכול את הקליפה אלא על דעת לאכול את הגרעינים לאחר שיתבשלו. ומשמע שאם יאכל את הפרי לבדו בלא הקליפה לא יצטרך לברך עליו כלל כיון שאינו נהנה ממנו.

וצ"ע דלעיל (סי' רב ס"ק לה) כתב המשנ"ב שהטעם שעל שקדים מתוקים קטנים מברך שהכל הוא מפני שאין זה גמר פרי ולפי טעם זה, גם כשאוכלם לבדם בלא הקליפה בעי לברך עליהם שהכל.

תשובות יש לשלוח לפקס 02-6540269 עד כ"ה אדר תשע"ז
בין השולחים תשובה נכונה תערוך הגלרה על סט משנ"ב מהדורת דרשו

בדבר השאלה על מה שכתב המשנ"ב סי' ר ס"ק ט שאם היו חמשה בחבורה אחת והפסיק אחד לענות לזמון של שניים שוב אינו יכול לזמן עם שניים מהנותרים דפרח זמון מניהו ואפלו אם אחר כך אכלו יחד. ויל"ע דלעיל סי' קצג ס"ק לג כתב דגם כשפרח זמון מניהו מ"מ אם אחר כך אכלו יחד מצטרפים.

קיבלנו תשובות רבות ומהם נציין לרב דוד שלמה גנוט שהשיבו דשאני צירוף לעשרה מצירוף לזימון שלש שלשה שהוא רק לזימון ואילו עשרה מצטרפים לענין 'בי עשרה שכינתא שריא' ולענין זה אינם יכולים להפרד גם אם זמנו בשלשה לעצמם קודם, ולכן אם אוכלים אחר כך עוד הרי הם מצטרפים לענין עשרה.

עוד השיבנו ובהם הרב פנחס זעליג בלויא דבסימן קצ"ג איירי שכולם סיימו לאכול ובאים לברך ולכן חובה עליהם לשמוע את המברך עד סוף ברכת הזן אמנם בסימן ר"י איירי דאין כולם רוצים לברך אלא הם עונים למזמן לזימון בעשרה ולכן אינם חייבים לשמוע ברכת הזן עד הסוף ויכולים אחר כך לזמן שוב.

בהגלרה שנערכה בין העונים נכונה זכה בסט משנ"ב במהדורת 'דרשו': הרב יוסף טיברגר מאלעד.

ובכרך אחד משנ"ב זכו: הרב שמואל קריצלר מירושלים, והרב רפאל יהושע גוטמן מבית שמש.

ירקות מאוּדִים - האם ברכתם 'האדמה'?

פירות וירקות ניתנים לאכילה בצורות שונות: חי, מבושל, מאוּדָה, מטוגן, אפוי ועוד; ואין לברך על פרי או ירק 'העץ' או 'האדמה' אלא בצורה שרוב בני האדם אוכלים אותו. ובצורה שאין רוב בני האדם אוכלים אותו - אם הוא ראוי לאכילה בצורה זו, ולו בשעת הדחק - ברכתו 'שהכל', כיון שאינו נחשב בצורה זו כפרי לענין ברכה, ואין לומר עליו "בורא פרי"; ואף אדם שדרכו לאוכלו בצורה זו, בטלה דעתו אצל דעת רוב בני האדם. אולם, בדיעבד, אם ברך 'העץ' או 'האדמה' - יצא. ואם אינו ראוי לאכילה כלל, אין לברך עליו. [שו"ע יב, משנ"ב סג, סד, סה וסז, וביה"ל ד"ה לאוכלם וד"ה מברך; ביאורים ומוספים דרשו, 72]

האם מברכים על תפוח אדמה חי?

כמה דוגמאות מעשיות על פי האמור: תפוח - ברוב הזנים נאכל בדרך כלל חי, אפוי, או מבושל כלפֶתֶן וכרֶסֶק, ורק בצורות אלו יש לברך עליו 'העץ'. עגבניה - נאכלת בכל צורה שהיא: חיה, מבושלת, מאוּדָה, מטוגנת או אפויה; ולכן ברכתה תמיד 'האדמה'; והגם שבצורות מסוימות היא ערבה יותר, אין לכך משמעות לענין הברכה. תפוח אדמה - האוכלו כשהוא חי אינו מברך עליו כלל, כיון שאינו ראוי לאכילה כלל. ומלפפון - האוכלו כשהוא מבושל, מברך עליו 'שהכל', כיון שהוא ראוי לאכילה בשעת הדחק, אך בדרך כלל אינו נאכל אלא חי או כבוש. [שו"ע יב ומשנ"ב סא-סב]

באיזה אופן מברכים על מיני דגן 'האדמה' ו'בורא נפשות'?

כאמור, פרי שרוב בני האדם אינם אוכלים אותו כשהוא חי, אך הוא ראוי לאכילה בצורה זו לפחות בשעת הדחק - מברך עליו 'שהכל'. כלל זה אמור ביחס לכל הפירות והירקות, אך לא ביחס למיני דגן ולאורז, כלומר, גרעיני חיטה ושאר מיני הדגן, וכן גרגרי אורז, אם הם ראויים לאכילה בשעת הדחק, האוכלים מברך 'האדמה', וזאת מפאת חשיבותו של הדגן, המהווה את עיקר מזונו של האדם, ולפיכך אף בצורה שבדרך כלל אינו יאכל בה, הוא נחשב ל'פרי', וניתן לומר עליו "בורא פרי"; ובאופן זה יש לברך על מיני הדגן 'בורא נפשות' ולא 'על המחיה'. [משנ"ב סה, וביה"ל ד"ה ואם; ביאורים ומוספים דרשו, 75]

אתמול למדנו

- האוכל מאכל שיש ספק שמא ברכתו היא 'על המחיה' - אינו רשאי לברך 'על העץ' על פרי, או 'על הגפן' על יין, ולהוסיף בברכתו "על המחיה" מספק.
- מאכל שיש ספק לגבי ברכתו האחרונה, אם היא 'מעין שלוש' או 'בורא נפשות' - אין לאוכלו אלא בתוך סעודה, או לאכול במקביל שני מאכלים נוספים שברכותיהם 'מעין שלוש' ו'בורא נפשות'.
- מים שבושלו או הושרו בהם פרי מ'שבעת המינים', קיים ספק לגבי הברכה האחרונה של מים אלו, אם היא 'על העץ', או 'בורא נפשות', ויש לנהוג כפי האמור לעיל לענין מקרה של ספק כזה.

מחר נלמד

- המברך 'העץ' על סוכר קנים - האם יצא ידי חובתו?
- מה מברכים על הסוכר הלבן המצוי?
- אתה מוצץ ענבים - מה תברך על המיץ היוצא מהם?